

Nota de premsa **17 de novembre de 2020**

Investigadors de Sant Pau i FIDMAG, adscrits al CIBERSAM, realitzen el primer estudi en el món en què s'aplica l'estimulació cerebral profunda (DBS) en pacients amb esquizofrènia resistent al tractament

- **L'estudi suggereix que l'estimulació cerebral profunda pot ser beneficiosa en alguns pacients amb esquizofrènia resistent al tractament farmacològic**
- **Els resultats més destacats de l'assaig clínic mostren la millora de 4 dels 8 pacients intervinguts, amb la desaparició, pràcticament completa, dels deliris i les al·lucinacions de 2 participants en l'assaig, a qui se'ls va implantar elèctrodes en zones profundes del cervell (àrea subgenual del còrtex cingulat anterior i el nucli accumbens)**
- **Fins ara no s'havia utilitzat la DBS amb èxit en aquest trastorn, en què la manca de resposta al tractament arriba fins al 20-30%**
- **La resistència al tractament antipsicòtic implica un gran patiment per al pacient i la seva família i impacta en una pitjor salut general, més conductes de risc i una important despesa sanitària**
- **Recentment, el grup de Sant Pau ha obtingut un segon projecte finançat per l'Institut de Salut Carlos III que permetrà la continuació d'aquest projecte, pioner a tot el món**

Barcelona, 17 de novembre de 2020. - La Unitat d'esquizofrènia resistent del Servei de Psiquiatria de Sant Pau, liderada per la Dra. Iluminada Corripio, el Grup de Recerca en Psiquiatria Clínica de l'Institut de Recerca de Sant Pau - IIB Sant Pau, liderat per la Dra.

Maria J. Portella, i el Grup de Recerca sobre Trastorns Mentals Greus de FIDMAG Germanes Hospitalàries, liderat per la Dra. Edith Pomarol-Clotet, tots adscrits al Centre d'Investigació Biomèdica en Xarxa de Salut Mental (CIBERSAM), han publicat el primer assaig en el món sobre l'aplicació de la tècnica quirúrgica d'estimulació cerebral profunda (DBS, per les sigles en anglès) en pacients amb esquizofrènia resistent al tractament, que suggereix que aquest procediment pot ser beneficiós en alguns pacients que no responen adequadament a qualsevol altre tractament.

L'assaig clínic titulat *Deep brain Stimulation in treatment resistant schizophrenia: A pilot randomized cross-over clinical trial*, publicat en *eBioMedicine*, una de les revistes generalistes més prestigioses del món, ha estat possible gràcies a la realització de dos projectes de recerca coordinats finançats per l'Institut de Salut Carlos III.

L'esquizofrènia és una malaltia bastant prevalent que afecta al voltant de l'1% de la població mundial (450.000 afectats a l'Estat), en què fins a un 30% dels pacients no responen adequadament al tractament amb fàrmacs antipsicòtics convencionals.

Els resultats més destacats d'aquest estudi pilot són la millora clínica en 4 dels 8 pacients intervinguts, observant-se una desaparició pràcticament completa dels deliris i les al·lucinacions, en 2 dels pacients en els quals els implants d'elèctrodes es van col·locar en una de les dues ubicacions possibles en aquest assaig, concretament, al nucli accumbens, que forma part dels anomenats ganglis basals. Aquest percentatge de resposta del 50% és similar al trobat en altres estudis de DBS en malalties mentals, com la depressió o el TOC.

L'estimulació cerebral profunda es va utilitzar inicialment a Sant Pau per tractar pacients amb malalties neurològiques com la malaltia de Parkinson i en els últims anys aquesta tècnica ha estat provada també amb èxit en el mateix Hospital en trastorns psiquiàtrics com el trastorn bipolar i la depressió major resistent al tractament.

Els pacients de l'assaig clínic

Van participar 8 pacients, 4 homes i 4 dones d'edats compreses entre 34 i 54 anys. Es va considerar que responien al tractament de forma mantinguda 4 dels 6 pacients que van continuar a l'estudi i es va observar una desaparició pràcticament completa dels deliris i les al·lucinacions en 2 pacients. Els símptomes que van respondre millor a la DBS van ser les al·lucinacions auditives, i en el cas d'una pacient que estava ingressada en un centre, li va permetre tornar a viure amb la família. Cinc dels pacients van presentar un grau de millora clínica suficient per avançar en el seu procés terapèutic amb vinculació en teràpies personalitzades o recursos comunitaris (centres de dia i / o hospitals de dia), als quals no tenien accés prèviament per la intensitat dels seus símptomes .

Una lliçó important apresada en aquest projecte d'investigació és la necessitat d'implementar un *Programa de Recuperació* personalitzat per a cada pacient que utilitzi eines de psicoteràpia per reintegrar-lo en el seu entorn proper, tractar els símptomes romanents i l'atenció als cuidadors.

Recentment, el grup d'investigadors de Sant Pau, amb la Dra. Il·luminada Corripio com a investigadora principal, ha obtingut un segon projecte finançat per l'Institut de Salut Carlos III (ISCIII), que integrarà aquest Programa Psicològic d'Atenció a la Recuperació i que suposarà continuar avançant en aquesta iniciativa pionera al món.

Artícle de referència

[*Deep brain Stimulation in treatment resistant schizophrenia: A piloto randomized cross-over clinical trial*](#), ref. NCT02377505, publicat en *eBioMedicine*

Recerca a Sant Pau

El grup de Recerca en Psiquiatria Clínica de l'Institut de Recerca de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau - IIB Sant Pau, liderat per la Dra. Maria J. Portella, forma part del Consorci d'Investigació Biomèdica en Xarxa de Salut Mental (CIBERSAM), i està reconegut com a grup de recerca consolidat per la Generalitat de Catalunya (SGR). Va ser el pioner en l'ús de la DBS en depressió major a Espanya. Amb l'experiència adquirida d'aquest Grup d'investigació, s'ha pogut dur a terme el present estudi, liderat per la Dra. Il·luminada Corripio.

La resistència al tractament dels principals trastorns mentals centra la majoria dels estudis duts a terme pel grup, que compta amb diferents ajudes de convocatòries competitives per realitzar-los, principalment per part de la Generalitat de Catalunya, l'ISCIII i Horizon2020. Els tres eixos en què s'articula aquesta Unitat funcional d'Esquizofrènia Resistent al tractament (ERT) són: 1) el programa d'atenció clínica integral a l'ERT (gràcies al mecenatge de la Beca Onda Corporation), 2) projectes en telepsiquiatria en pacients amb complexitat clínica i 3) neuroestimulació. Aquesta unitat està integrada per una psiquiatra (Dra. Alexandra Roldán) i tres psicòlogues (Eva M. Grasa, Anna Alonso i Esther Pousa), amb la Dra. I. Corripio com a coordinadora.

Investigació en FIDMAG

FIDMAG Germanes Hospitalàries Research Foundation compta amb una extensa experiència en el camp de la psicosi, principalment en l'àrea de la neuroimatge. El grup de recerca està liderat per la Dra. Edith Pomarol-Clotet, i forma part del Consorci d'Investigació Biomèdica en Xarxa de Salut Mental (CIBERSAM). També estan reconeguts com a grup de recerca consolidat (SGR) per la Generalitat de Catalunya. El seu principal interès se centra en conèixer les alteracions neuroanatòmiques subjacents en els trastorns mentals més greus, com l'esquizofrènia o el trastorn bipolar, i en buscar els tractaments més eficaços. Per a això, vénen aconseguint de manera continuada ajudes en convocatòries competitives per realitzar projectes d'investigació, principalment per part de l'ISCIll i de la Generalitat de Catalunya, així com diferents ajudes internacionals.

Sobre el CIBERSAM

El Centre d'Investigació Biomèdica en Xarxa (CIBER) és un consorci dependent de l'Institut de Salut Carlos III (Ministeri de Ciència i Innovació) i cofinançat amb fons FEDER. El CIBER de Salut Mental (CIBERSAM) està format per 25 grups d'investigació clínica, preclínica i traslacional. Està orientat fonamentalment a l'estudi de trastorns mentals com depressió, esquizofrènia, trastorn bipolar, així com els trastorns d'ansietat i trastorns mentals de l'infant i de l'adolescent o la innovació terapèutica.

Més informació:

Abraham del Moral Pairada

Cap de premsa

Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

adelmoralp@santpau.cat

T. 935 537 830 M. 646 391 548

www.santpau.cat

@HospitalSantPau